

ניתוח והפשט בזר וכו ע"ב "תנא הפשטן-כו ע"א "ונתנו לגופיה"

משנתנו עוסקת בהובלת נתחי הפר והאיל של קורבנות ציבור המצריכים מספר רב של כוהנים והטלת פיס על הכוהנים שיזכו להוליה, לעומת קורבן יחיד שיכול הבעלים לקבוע (מבלי פיס) שכוהן יחיד יעשה זאת. בשני מאפיינים אלה יש הבדל, אך לעניין הפשט וניתוח האיברים בקורבנות ציבור ויחיד זר כשר. הגמרא מבררת מהיכן המקור לכך.

דחייה	הוכחה שהפשט וניתוח כשרים בזר
<p>נועדו המילים "ונתנו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱן" ללמד לגופו של עניין, שחובה שנתנית האש תהיה בכהן (לימד על הצתת אליאת (קיסמים דקים) שלא תהא אלא בכהן כשר". כד ע"ב), לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>חזקיה: זר כשר בהפשט וניתוח מהכתוב "והפשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה. ונתנו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא א, ז-ז), משמע שרק נתנית האש צריכה להיעשות על ידי הכהן, אך לא הפשט וניתוח שמוזכרים קודם לכן בפסוקים.</p>
<p>נועדו המילים "ונתנו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱן" ללמד לגופו של עניין, שחובה שנתנית האש תהיה בכהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח? לא ניתן ללמוד זאת מהפסוקים עצמם (כפי שלמד אביי) מכיוון שכל הלימוד "מקבלה ואילך" עניינו בעבודות הקורבן שנועדו לכפרה (שאינן כפרה אלא בעבודות הקשורות לדם הקורבן: שחיטה, קבלה, הולכה וזריקה), וממילא ייתכן שנתנית אש על המזבח שלא נועדה לכפרה לא תיעשה בהכרח ע"י כהן (וכשרה בזר) - קמ"ל מהפסוק שחובה להיעשות ע"י כהן (ואין המילים מיותרות ללימוד לעניין הפשט וניתוח בזר).</p>	<p>רב שימי בר אשי: כך הסביר אביי לבנו את דרשת חזקיה להכשיר ניתוח והפשטה בזר, ע"פ ברייתא שעוסקת בכשרות זר לשחוט: ברייטא (ספרא ויקרא פ"ד ה"ב): "וְשָׁחַט" (ויקרא א, ה), שחיטה בזר כשירה. וכי מאין באת? (מדוע סברת לפסול? אלא לולא הפסוק היינו סוברים שאף השחיטה צריכה להיעשות על ידי כהן) מכלל שנאמר: "וְאֵתָהּ וּבְגִידָהּ אֶתָּךְ תִּשְׂמְרוּ אֶת כְּהֻנְתְּכֶם לְכָל דָּבָר הַמִּצְוָה" (במדבר יח, ז), שומע אני אפילו שחיטה (שאף שחיטה בכלל הפעולות במזבח)! תלמוד לומר: "וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לְפָנָיו ה' וְהִקְרִיבוּ בְּגֵי אֶהָרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם" (ויקרא א, ה), מקבלה ואילך מצות כהונה. (וכן מוכח שכל העבודות בקורבן שקודמות לקבלת הדם, לא הוזכרו בהם כהן כדי ללמדנו שכשרות הן בזר) "וְסִמְךָ (זו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו)" (שם, ה). ובוודאות הכוונה לבעלים שסומך, ולא לכהן) "וְשָׁחַט" - לימד על השחיטה שכשירה בזר. אביי לבנו: נלמד מהברייתא שמקבלה ואילך זו מצוות הכוהנים (ממחצית פסוק ה) מדוע צריך ללמדנו שצריכה להיעשות הדלקת המזבח בכוהנים (ציווי המופיע בפסוק ז)? אלא על כורחך המילים "ונתנו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱן" מיותרות, ונועדו ללמד שהפשט וניתוח כשרים בזר.</p>
<p>שמה המילים המיותרות "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" באות ללמד שסידור שני גזירי עצים על המערכה קודם קורבן התמיד של בן הערביים כשרים בזר? מפני שלא כתוב בפסוק כהן, לעומת בסידור העצים בתמיד של בוקר שכתוב בו "ובָּעֵר עֲלֶיהָ הַפֶּהֱן" (ויקרא ו, ה).</p>	<p>נלמד מהברייתא שמקבלה ואילך זו מצוות הכוהנים (ממחצית פסוק ה), והמילים אודות חובת הכוהנים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת הָרֶאֶשׁ וְאֶת הַפָּדִד עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ (שם, ה) הינן מיותרות, אלא ללמדנו לדייק שעריכת הנתחים צריכה להיעשות ע"י כוהנים, אך ניתוח והפשט כשרים בזר.</p>
<p>אדרבא, ישנה עדיפות ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" שעוסק בסידור המזבח, עריכת איברי הקורבן על המזבח - לסידור גזירי העצים על המזבח (לדייק שכשרים בזר), ולא להפשט וניתוח?</p>	<p>ישנה עדיפות ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" שעוסק בעבודת הקורבן, עריכת איברי הקורבן על המזבח - להפשט וניתוח איברי הקורבן (לדייק שכשרים בזר), ולא לסידור שני גזירי העצים.</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>
<p>נועדו המילים "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" ללמד לגופו של עניין, שחובה שעריכת האיברים על גבי המזבח תיעשה ע"י כהן, לכן מהיכן נלמד לגבי הפשט וניתוח?</p>	<p>לא ניתן ללמוד מהייתור "וערכו בְּגֵי אֶהָרֹן הַפֶּהֱנִים" לסידור שני גזירי העצים שכשר בזר, כי נלמד מהברייתא שהסידור חייב להיעשות ע"י כהן (וממילא המילים מיותרות ללימוד להפשט וניתוח שכשרים בזר). ברייטא: "וְהִקְטִיר הַפֶּהֱן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ" (שם, ט) זו הולכת אברים לכבש (הכוונה להקטרה, הולכת האיברים מהניתוח לכבש). (נאמר "הַפֶּהֱן" לאחר שאנו יודעים שמקבלה ואילך הכל בכהונה כדלעיל, משמע) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה. אופן לימוד מהברייתא: מהברייתא עולה שהולכת העצים שהיא עבודה פחותה (שאינה נעשית על המזבח) כשרה בזר, מכאן ניתן להסיק שסידור שני גזירי העצים שהיא עבודה נעלית יותר - כשרה רק בכהן. שאם היה להיפך, סידור שני גזירי העצים היה כשר בזר כ"ש שהולכת העצים היה כשר, ולא היה נצרך ללמוד זאת מפורשות בברייתא (דהיינו, מהעובדה שהברייתא נצרכה ללמוד מפורשות בהולכת העצים שכשרה בזר, נסיק שלא ניתן ללמוד דין זה מהעובדה החמורה יותר, סידור גזירי העצים, מפני שהיא פסולה בזר).</p>